

Syksy 2018

Venäjän-kaupan #barometri

 **EAST
OFFICE**
OF FINNISH INDUSTRIES

**KESKUS-
KAUPPAKAMARI**

 Yrittäjät

 SVKKΦPTΠ
SUOMALAIŠ-VENÄLÄINEN KAUPPAKAMARI

Tietoja tutkimuksesta

- Tutkimuksen tekemistä ovat rahoittaneet Suomalais-Venäläinen kauppakamari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Keskuskauppakamari ja East Office of Finnish Industries sekä Suomen Yrittäjät ry. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy.
- Barometritutkimus selvittää suomalaisten **Venäjän-kauppaa** käyvien johtajien ja päättäjien näkemyksiä Venäjän-kaupan ja Venäjällä olevan liiketoiminnan **toteutuneesta kehityksestä** edellisten 6 kk:n aikana, **näkymiä** seuraavien 6 kk:n ajalle ja **investointeja** Venäjälle. Samalla selvitetään vastaajien arviota **Venäjän talouden kehitysnäkymistä**.
- **Tutkimus on toteutettu kaksi kertaa vuodessa** – keväällä ja syksyllä, yhteensä 34 kertaa vuoden 2002 keväästä lähtien.
- Tutkimuksen perusjoukon muodostavat Suomalais-Venäläisen kauppakamarin jäsenyrityksiä edustavat henkilöt ja muiden Venäjän-kauppaa käyvien suomalaisten yritysten ylin johto/asiantuntijat.
- Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin ennakkoinformoituina puhelinhaastatteluina. Puhelinhaastattelut tehtiin ajanjaksolla 12.9.-25.10.2018. **Haastatteluja tehtiin 277 kpl**. Yhden haastattelun kesto oli noin 11 minuuttia.
- Tuloksia ei ole painotettu.

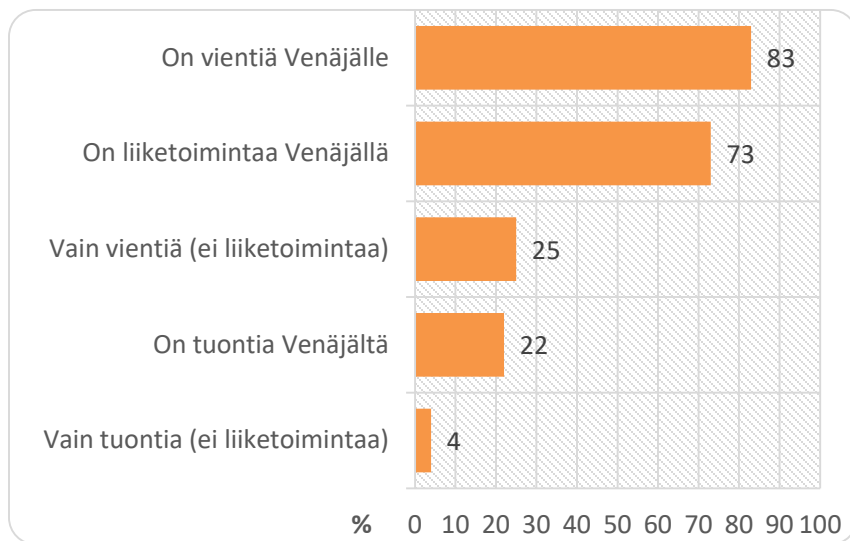
Mitä toimintaa yrityksillä on?

(Mitä tutkimuksessa tarkoitetaan "Venäjän-kaupalla"?)

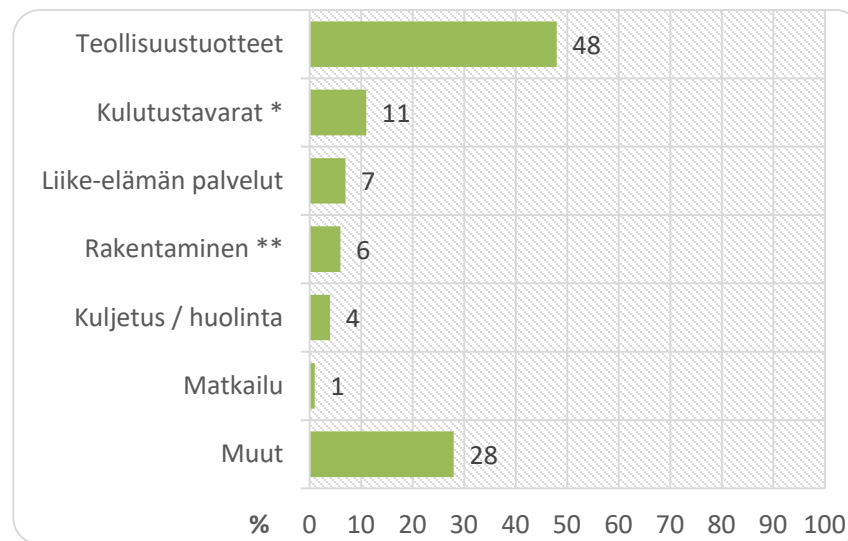
- Liiketoimintaa Venäjällä
  - Myynti- tai markkinointiyksikkö (tytäryhtiö, edustusto)
  - Tuotteiden ja / tai palvelujen tuotantoa Venäjällä
  - Muuta toimintaa Venäjällä
- Vientiä Venäjälle
- Tuontia Venäjältä
- Kaikkien näiden yhdistelmiä

Vastaajien taustat

Yrityksen toiminta Venäjällä

Venäjän-viennin toimialat

* Kestokulutushyödykkeet ja päivittäistuotteet

** Rakentaminen, talopakettit, rak. tarvikkeet ja -projektit

Saldoluku

- Toteutunutta kehitystä edellisten 6 kk:n aikana ja näkymiä seuraavien 6 kk:n aikana arvioidaan 5-portaisella asteikolla:
  - 5 = *kasvanut / kasvaa paljon*
  - 4 = *kasvanut / kasvaa jonkin verran*
  - 3 = *pysynyt / pysyy ennallaan*
  - 2 = *supistunut / supistuu jonkin verran*
  - 1 = *supistunut / supistuu paljon*
- Saldoluku = kasvun ja supistumisen erotus = $(5+4) - (2+1)$. Kasvua kokeneiden tai odottavien yritysten osuudesta prosentteina vähennetään supistumista kokeneiden tai odottavien osuus.
- Jos saldoluku on 0, on kasvun ja supistumisen yrityksiä yhtä paljon. Positiivinen luku ilmaisee kasvavien yritysten määrällistä ylivoimaa supistuvien yritysten määrään nähden ja negatiivinen vastaavasti kasvavien yritysten alivoimaa.

Venäjän talous

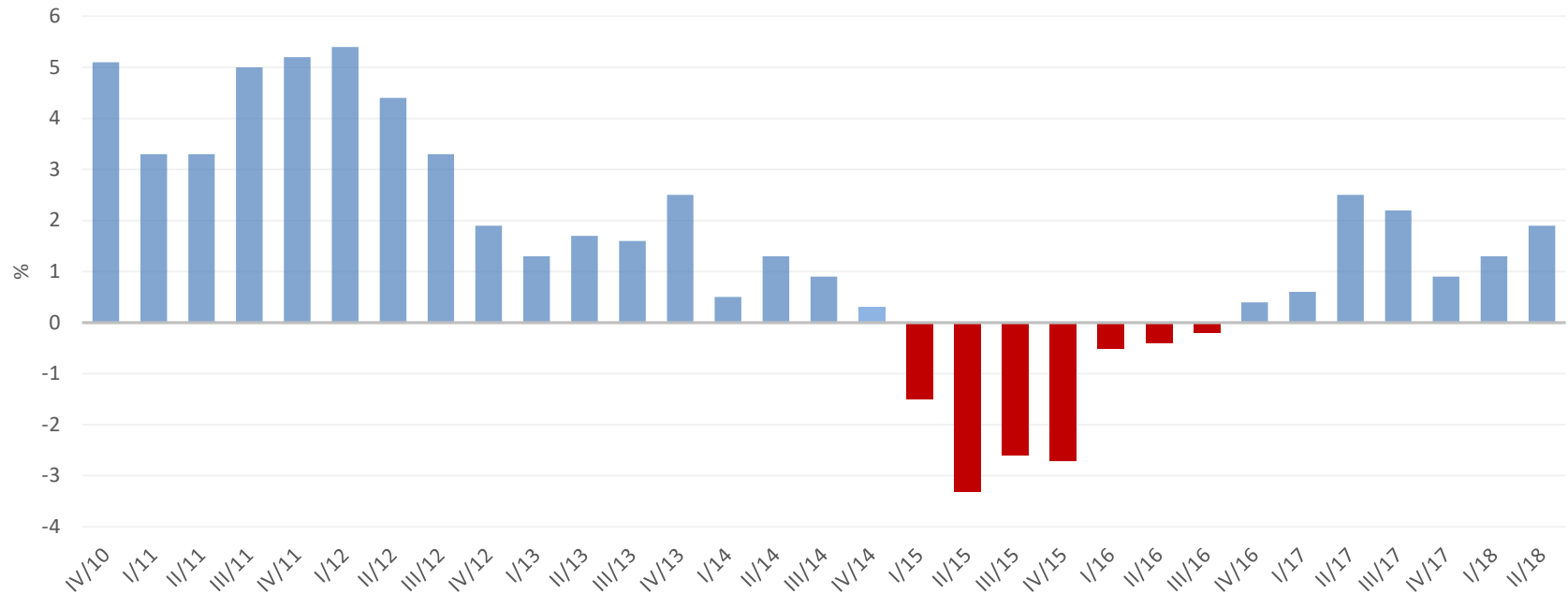
“Toivotaan että Venäjän markkinat piristyvät.”

— *Vastaajien kommentteja*

Venäjän BKT:n muutos (y/y)

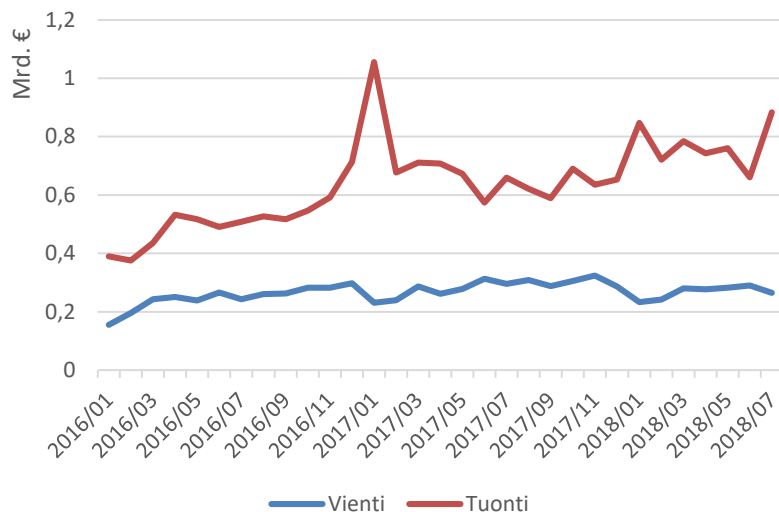
BKT:n kasvu kvartaaleittain

Lähde: Rosstat

Suomen ja Venäjän kauppa

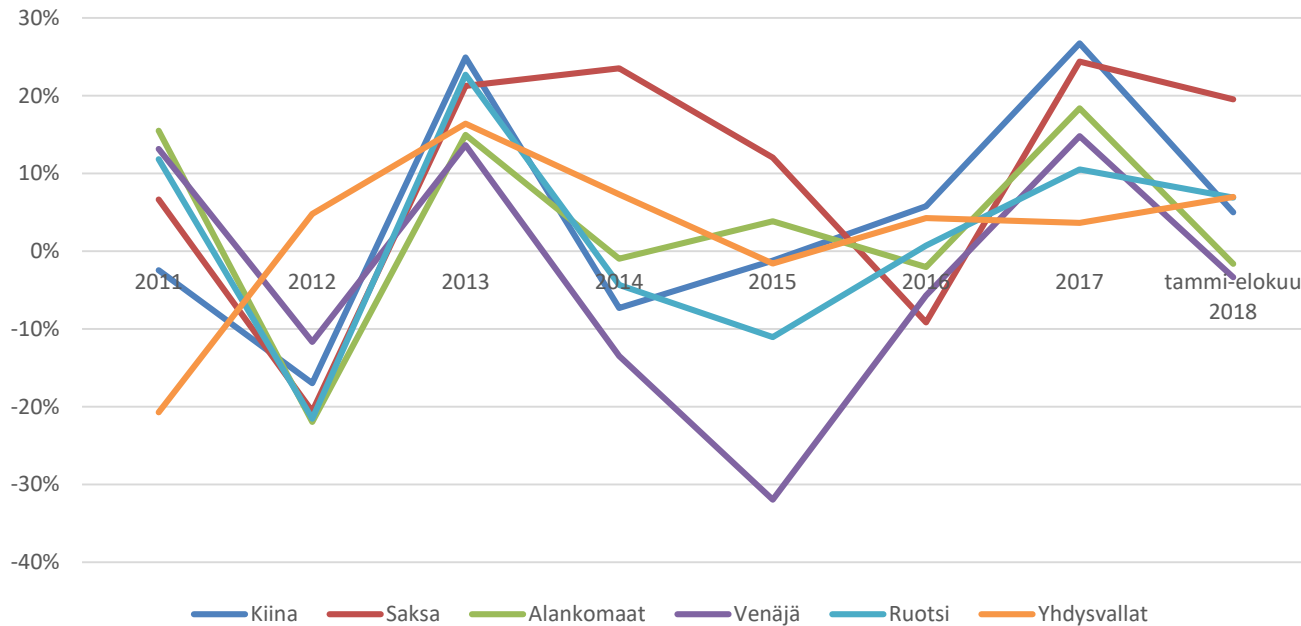

- Suomen vienti Venäjälle laski tammi-elokuussa kolme prosenttia.
- Tuonti Venäjältä kasvoi tammi-elokuussa yhdeksän prosenttia.

Lähde: Tullin ulkomaankaupan kuukausitilasto, elokuu 2018

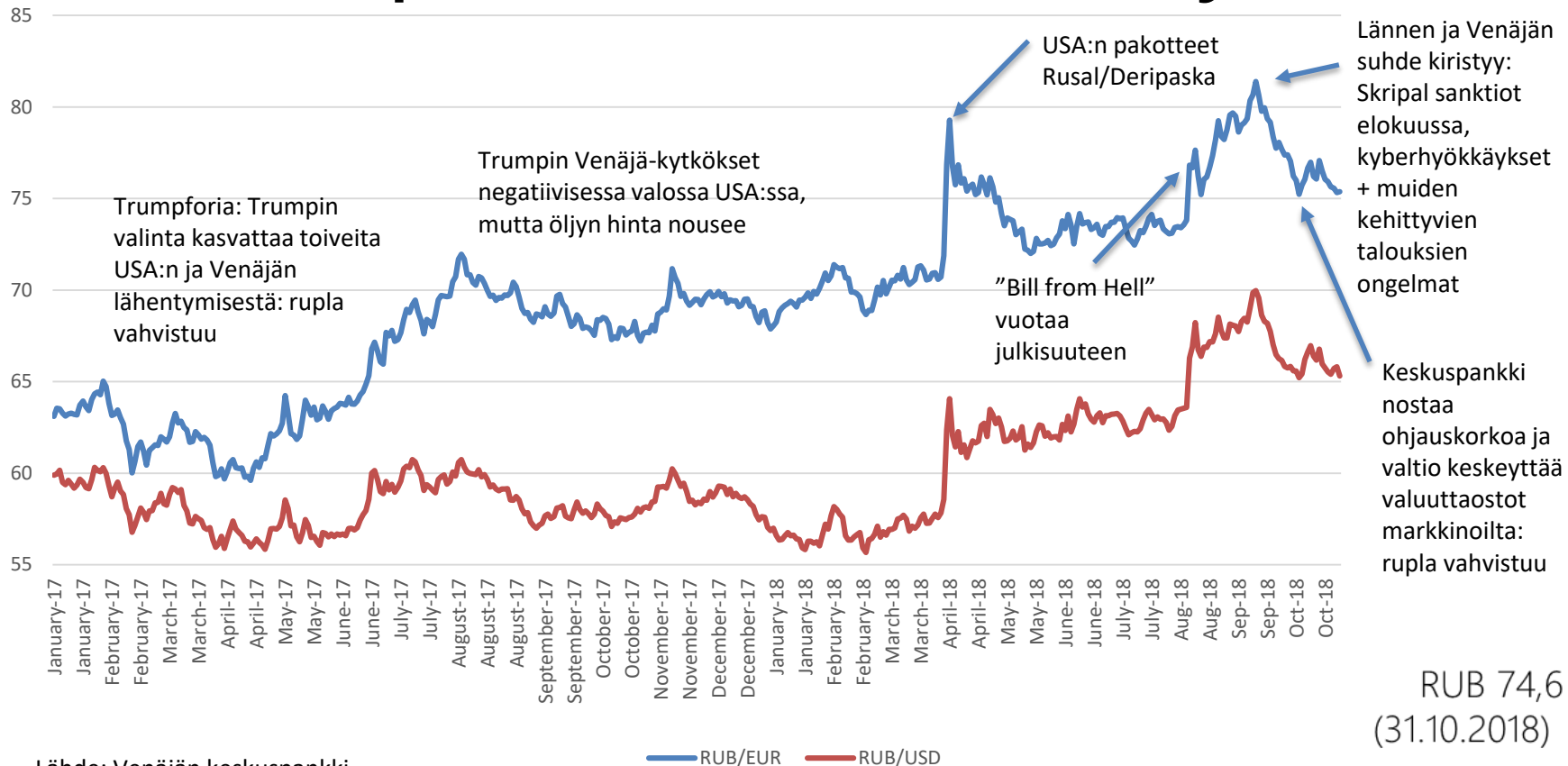
Venäjän vienti verrattuna muihin kauppakumppaneihin

Vienti Suomesta, Top 6 maat (%-muutos vuositasolla)

- Venäjän-viennin kehitys noudattelee yleistä trendiä
- Suomalaiset tuotteet kallistuneet valuuttakurssimuutosten myötä: rupla heikentynyt n. 17 % tammi-elokuussa.
- Suomi vie Venäjälle pääasiassa investointihyödykkeitä, joiden hankkimista yleensä lykätään epävarmuuden kasvaessa.

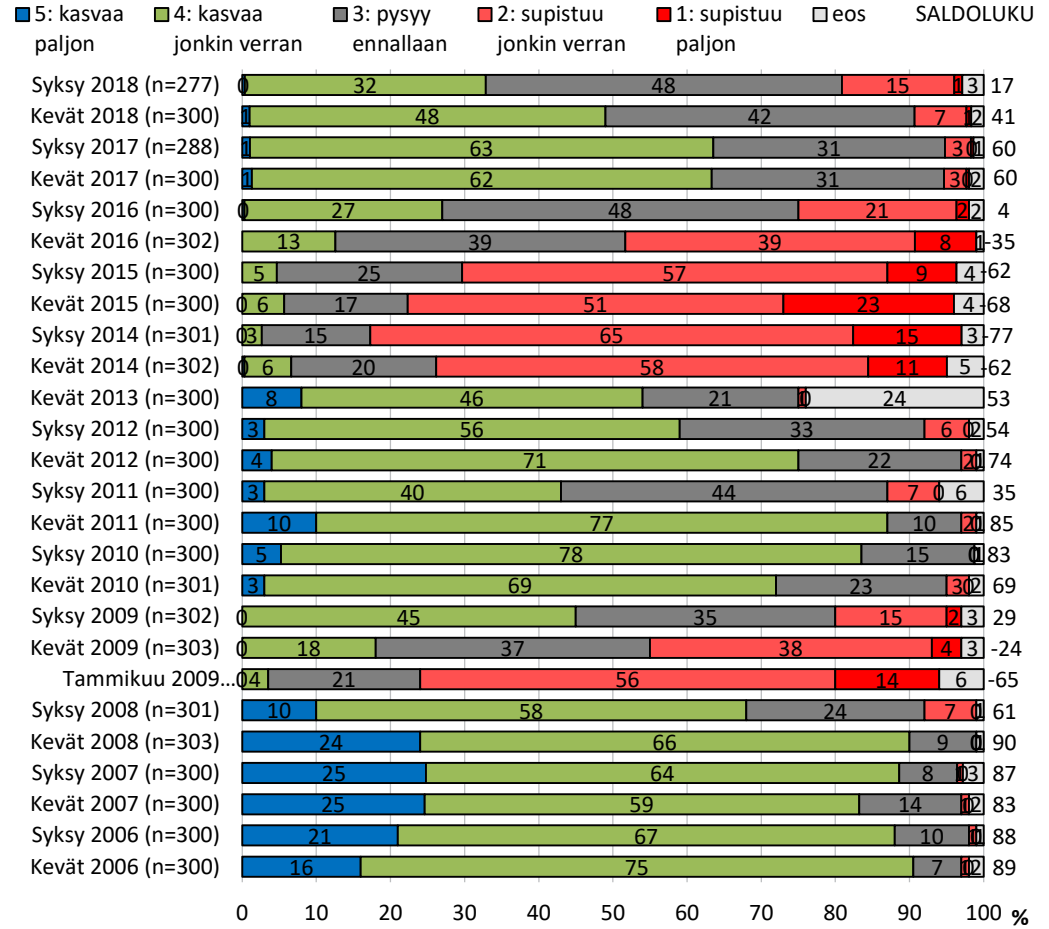
Ruplan kurssin kehitys

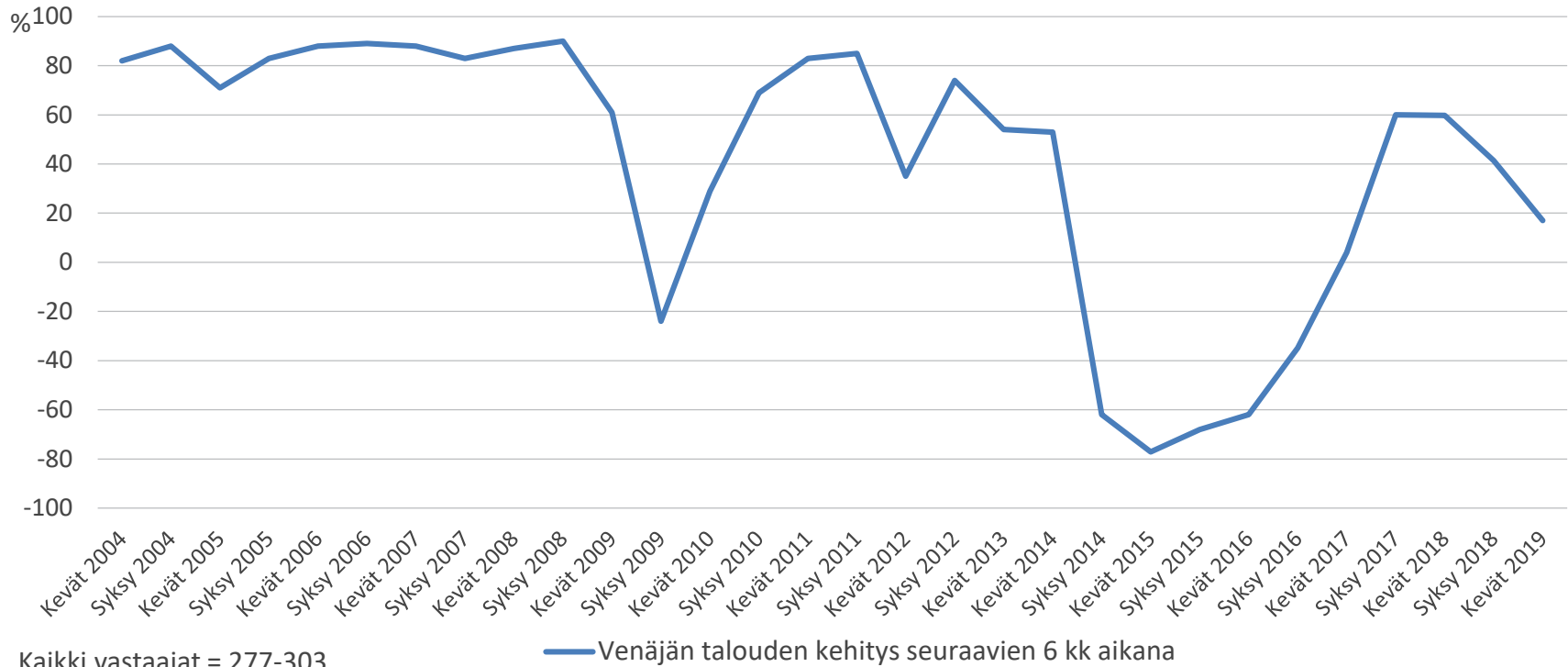
Lähde: Venäjän keskuspankki

Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana

- Kolmasosa uskoo Venäjän talouden kasvuun, kun vielä keväällä kasvuun uskoi lähes puolet.
- Lähes puolet odottaa talouden pysyvän ennallaan, talouden arvioi supistuvan kaksinkertainen määrä verrattuna kevääseen.
- Kukaan ei odota kasvun olevan voimakasta.

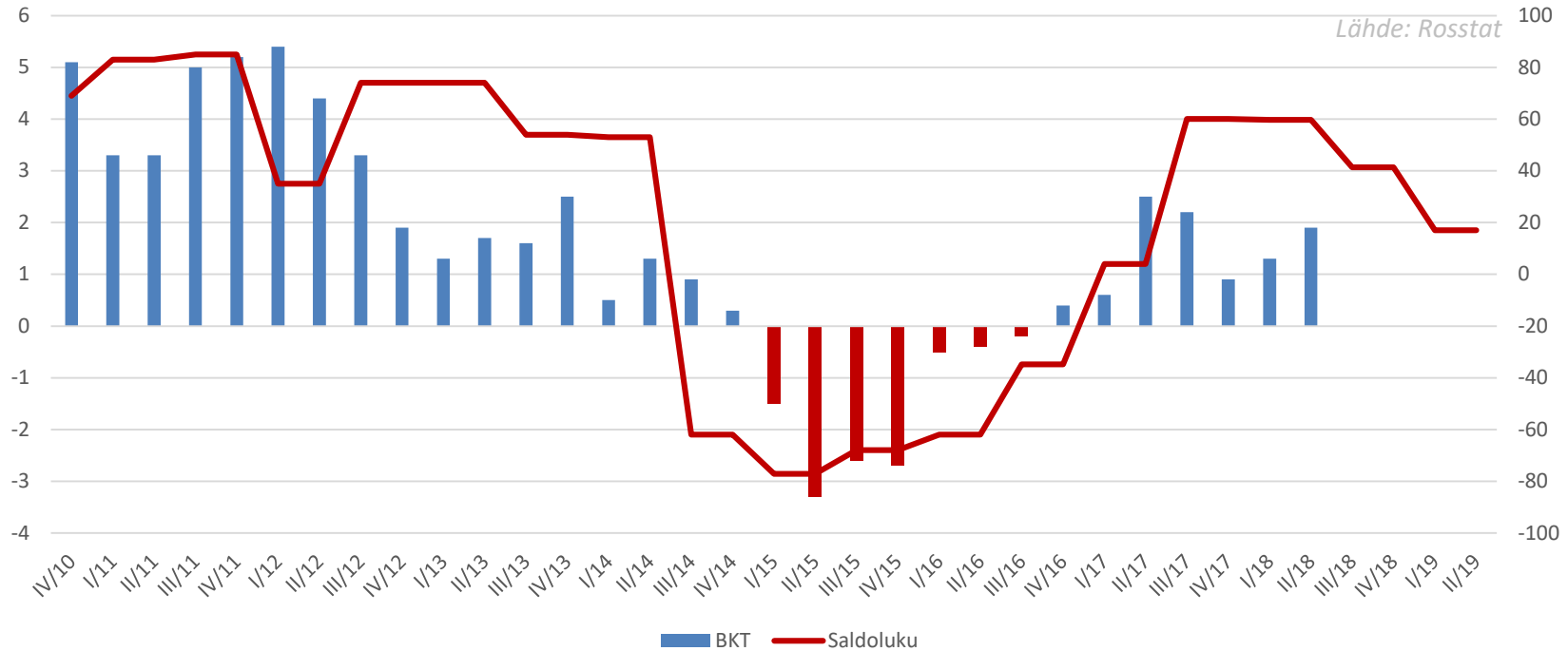
Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana, saldoluku

Kaikki vastaajat = 277-303

Venäjän BKT:n kasvu & talouden saldoluku

Liiketoiminta Venäjällä

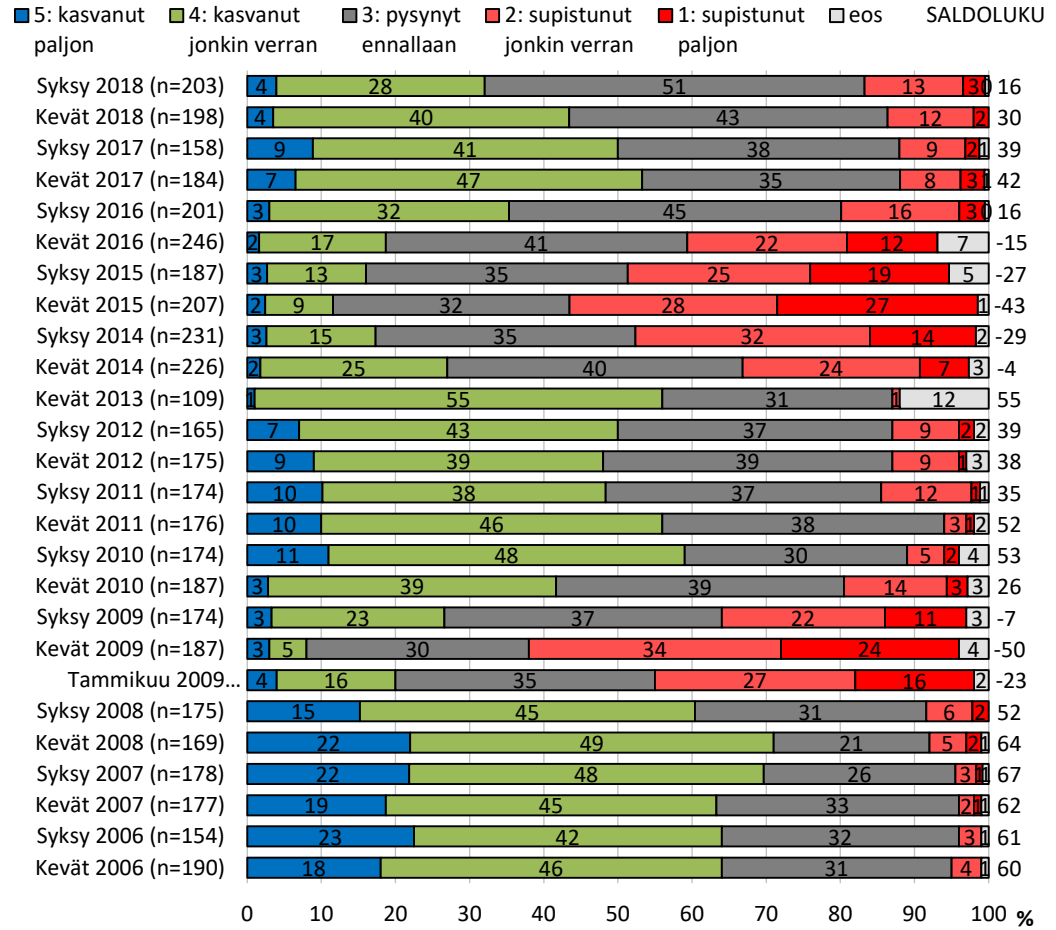

“Mikään ei riipu meistä ja kaikki
Venäjällä on muiden käsissä.”

— *Vastaajien kommentteja*

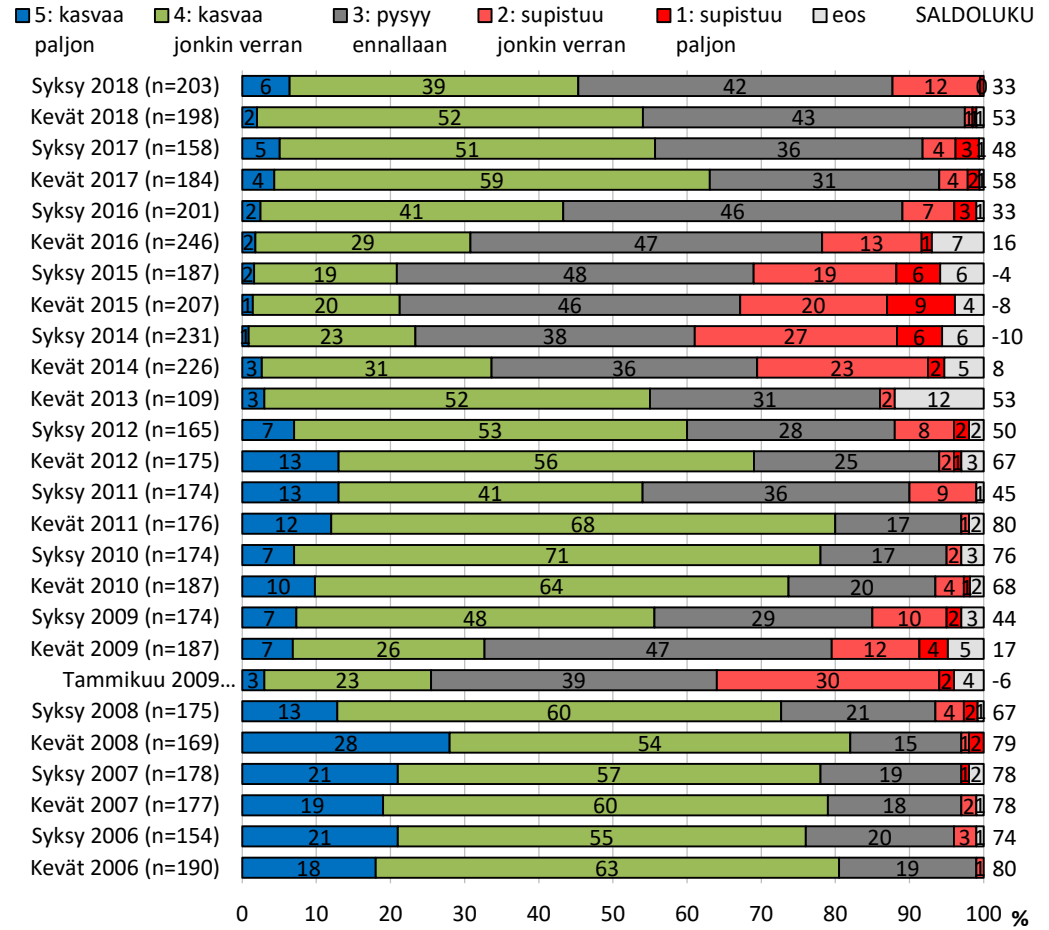
Liiketoiminta Venäjällä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Joka kolmas ilmoittaa liiketoimintansa kasvaneen, mutta vain harvalla kasvua on ollut paljon
- Yli puolella yrityksistä liiketoiminta on pysynyt ennallaan
- Erot erikokoisten yritysten välillä ovat kaventuneet keväästä

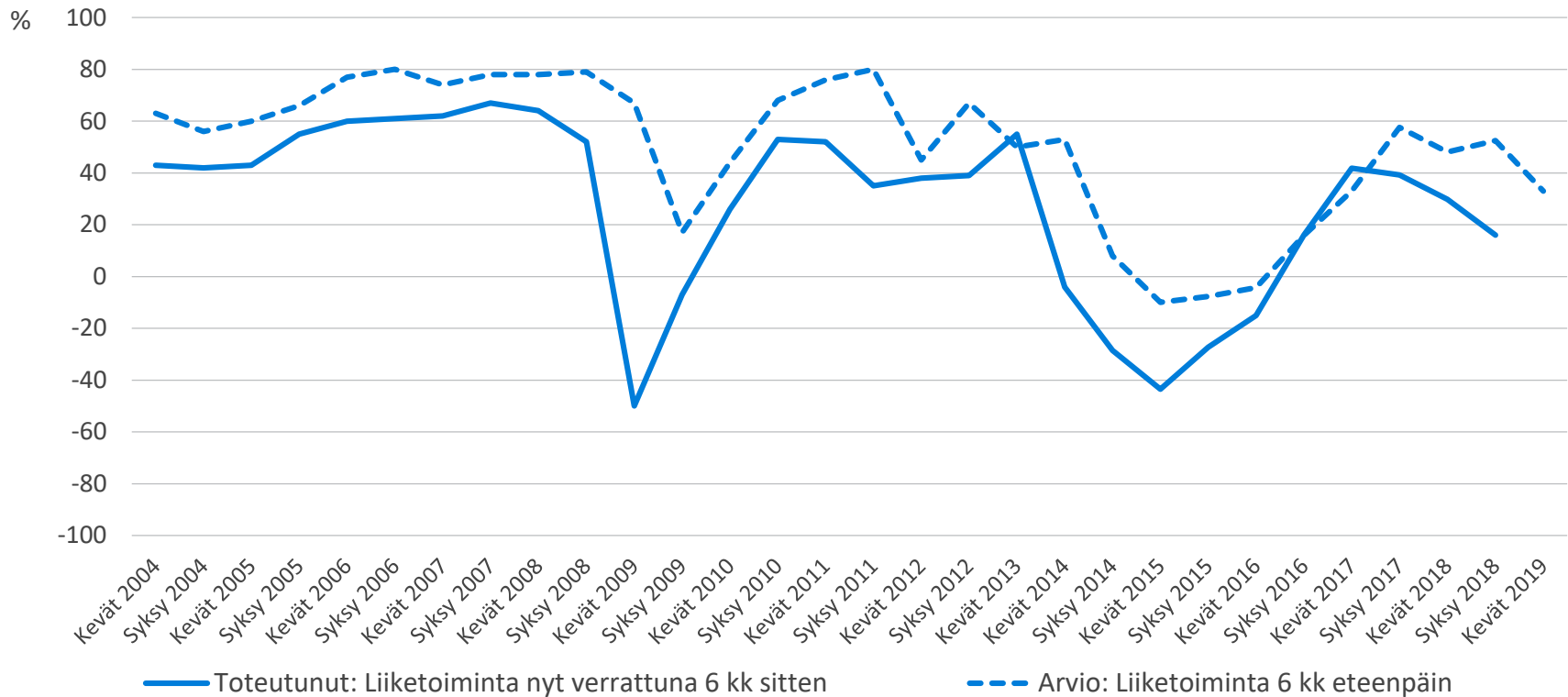

Liiketoiminta Venäjällä seuraavan 6 kk aikana

- Alle puolet vastaajista odottaa liiketoiminnan kasvua seuraavalta puolelta vuodelta, mutta voimakasta kasvua odottaa aikaisempaa useampi
- Liiketoimintansa supistumista odottaa merkittävästi suurempi osuus kevääseen verrattuna
- Optimistisimpia ovat pienet yritykset

Liiketoiminta, saldoluvut

Vienti Venäjälle

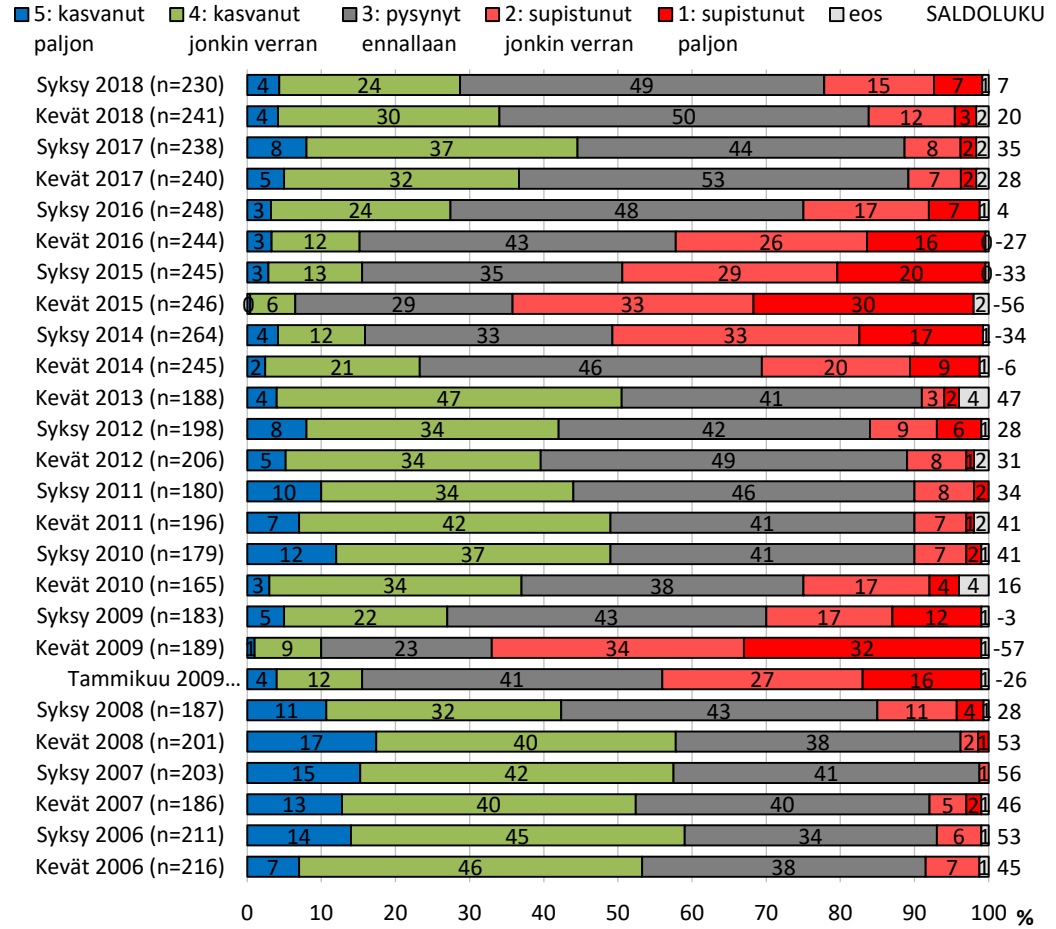

"Ilmapiiiri Suomessa/Euroopassa on se suurin este. Vaikka voisi tehdä kauppaa, niin tuntuu, että tämä kauppa olisi jotenkin yleistä politiikkaa vastaan."

— *Vastaajien kommentteja*

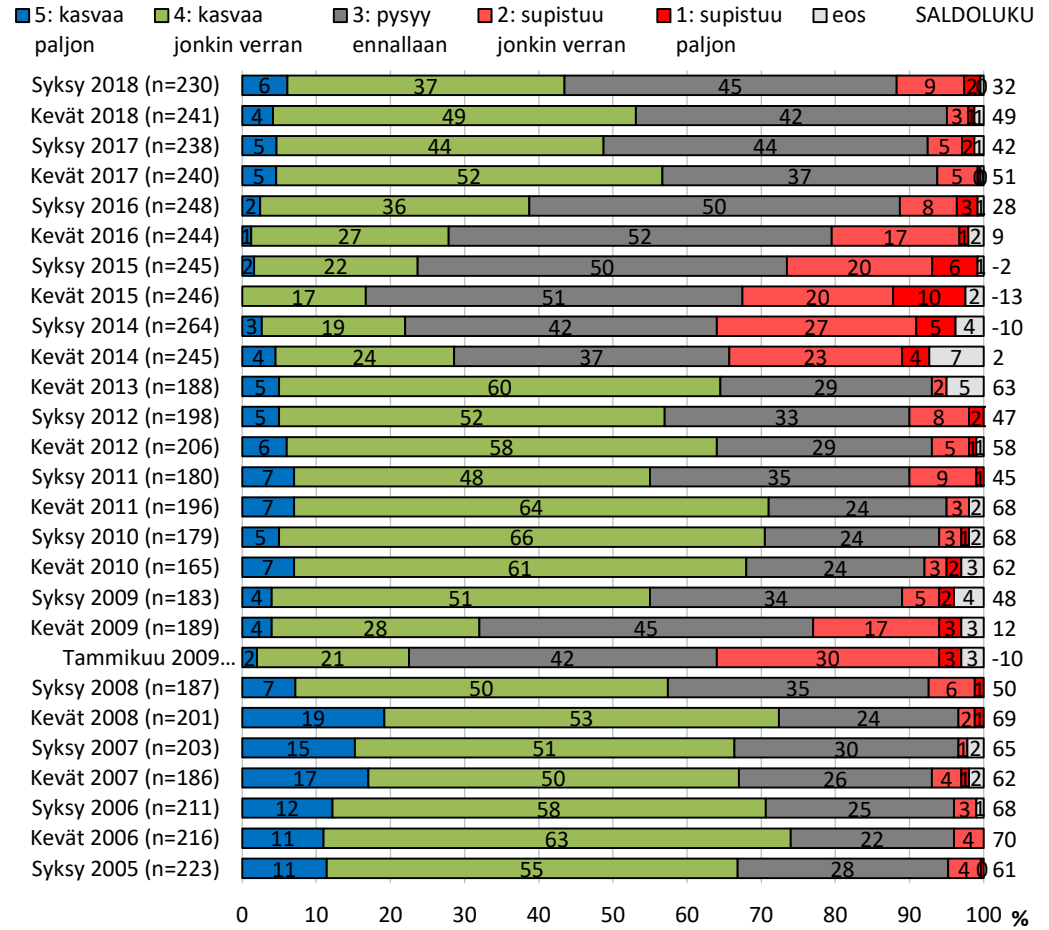
Vienti Venäjälle nyt verrattuna 6 kk sitten

- Vienti on kasvanut 28 prosentilla vastanneista, puolella pysynyt ennallaan
- Vienti on supistunut 22 prosentilla vastanneista
- Palveluiden, kuljetuksen ja suunnittelun toimialoilla vienti on supistunut enemmän kuin muilla.

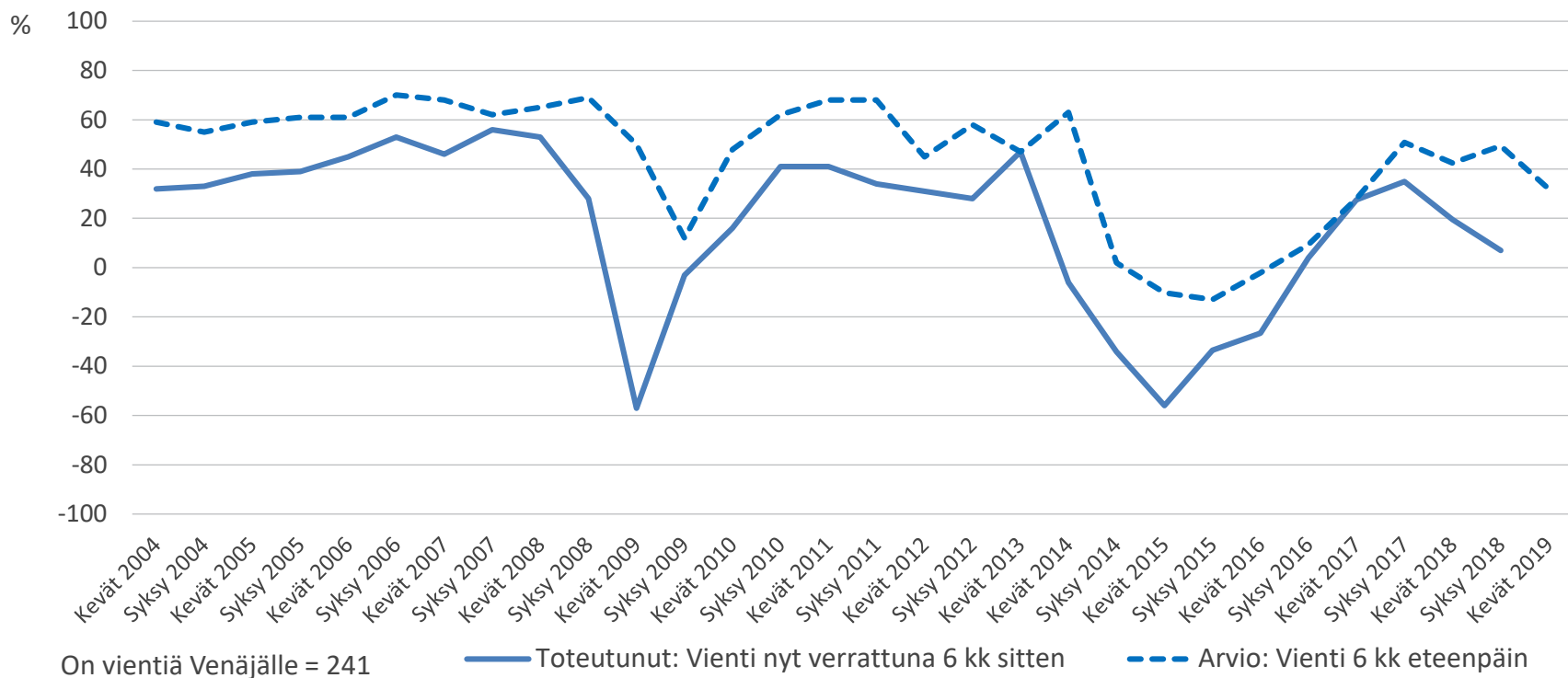

Vienti Venäjälle seuraavan 6 kk aikana

- Optimismi viennin suhteen laskenut keväästä. Enää 43 prosenttia odottaa viennin kasvavan tulevan puolen vuoden aikana
- Suuret yritykset ovat kaikkein pessimistisimpiä
- Voimakasta viennin kasvua odottaa silti hieman useampi kuin keväällä

Vienti, Saldoluvut

Tuonti Venäjältä

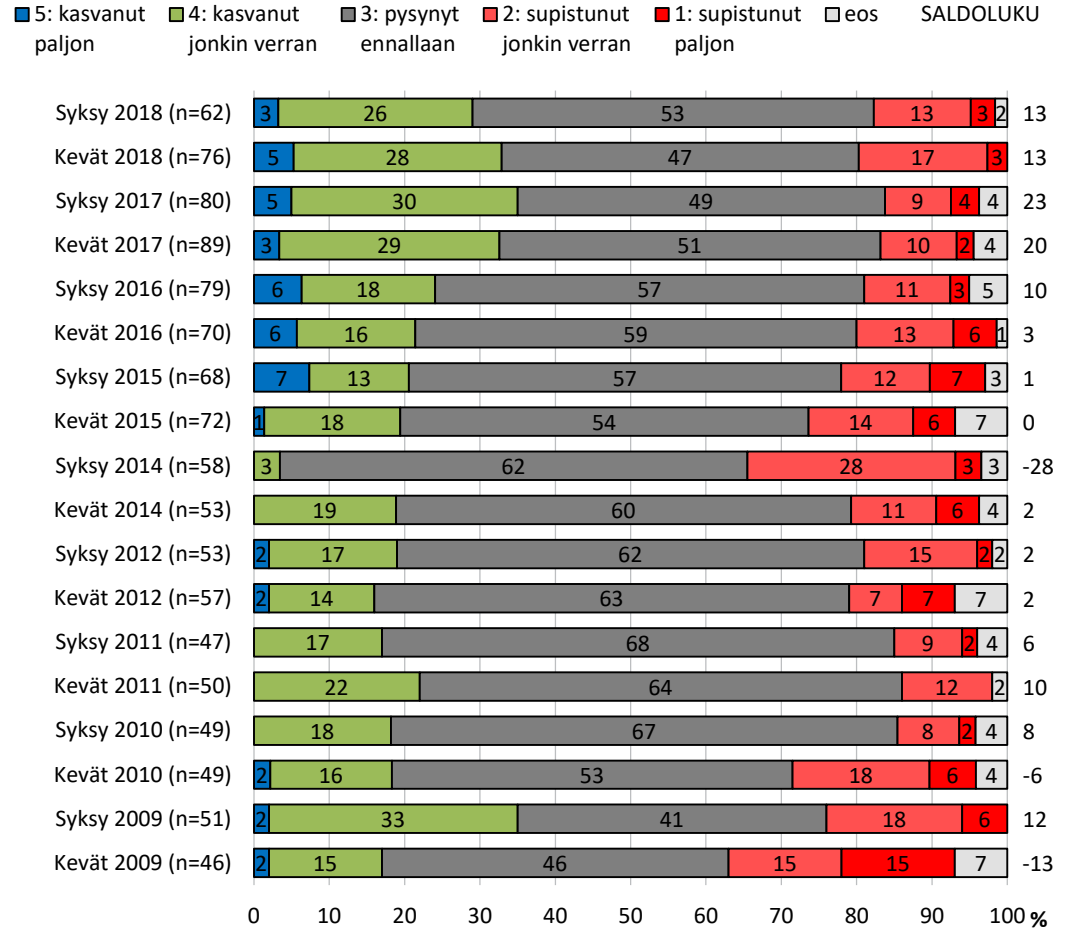
“Pakotteet ovat olleet yksi sellainen asia,
joka on vaikeuttanut kauppaa.”

— *Vastaajien kommentteja*

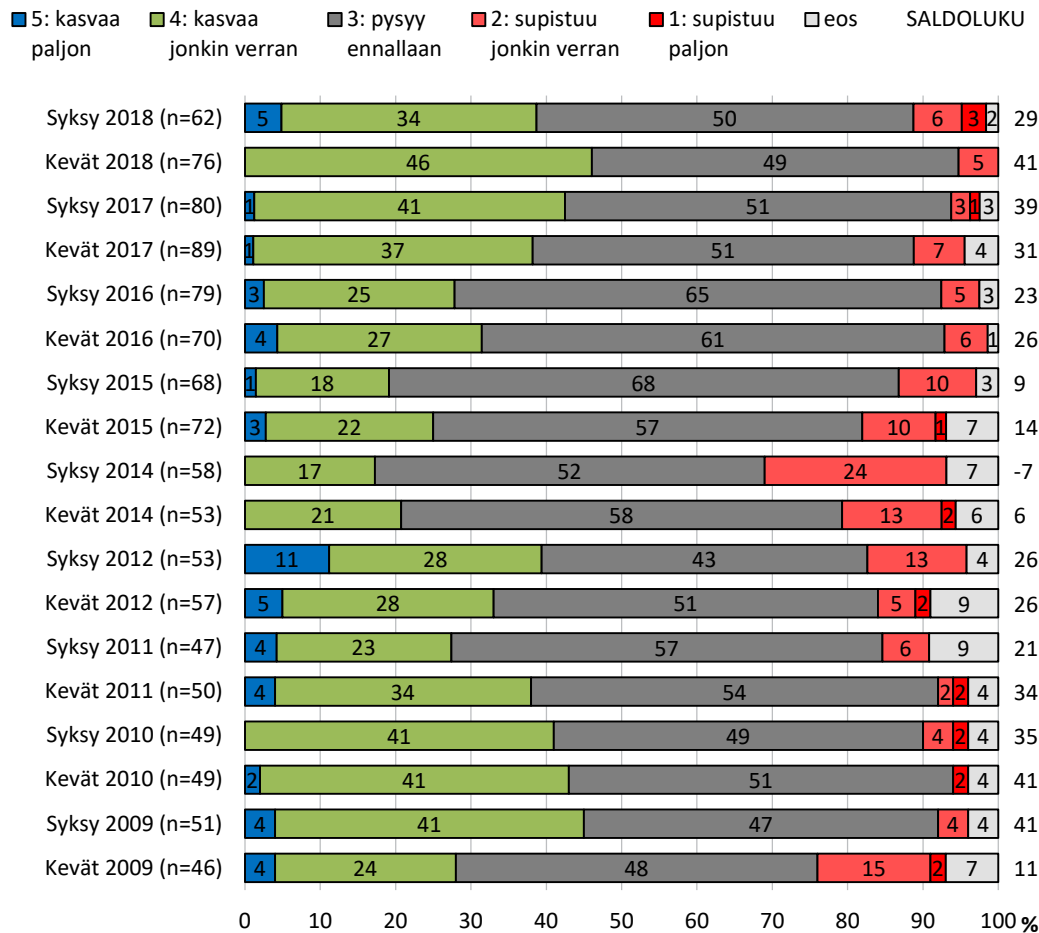
Tuonti Venäjältä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Tuonnin kasvusta kertovien määrä on vähentynyt keväästä
- Samalla aiempaa harvempi yritys kertoo tuonnin supistumisesta
- Yli puolet vastaajista kertoo tilanteen säilyneen ennallaan

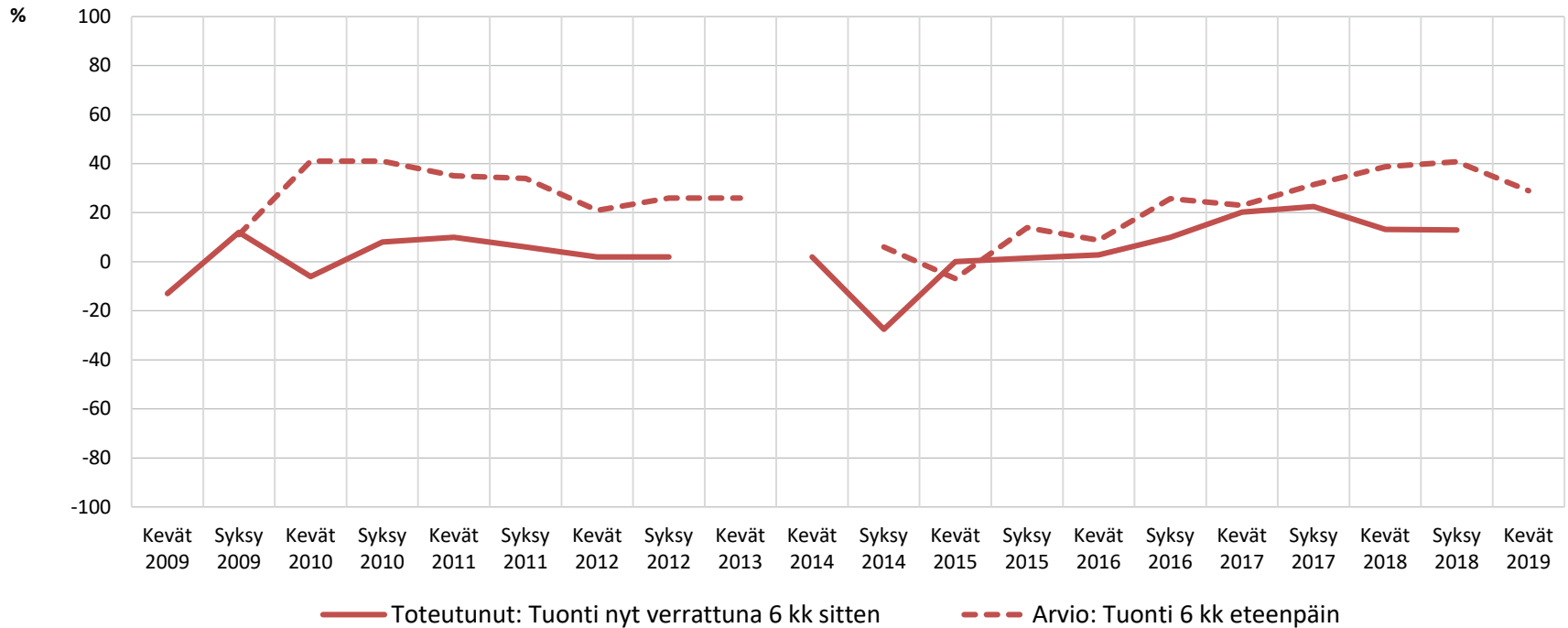

Tuonti Venäjältä seuraavan 6 kk aikana

- Tuonnin kasvua odottavien määrä on laskenut keväästä ja supistumista odottavien osuus on lähes kaksinkertaistunut
- Odotukset tuonnin kasvuille ovat positiivisimmat teollisuudessa

Tuonti, Saldoluvut

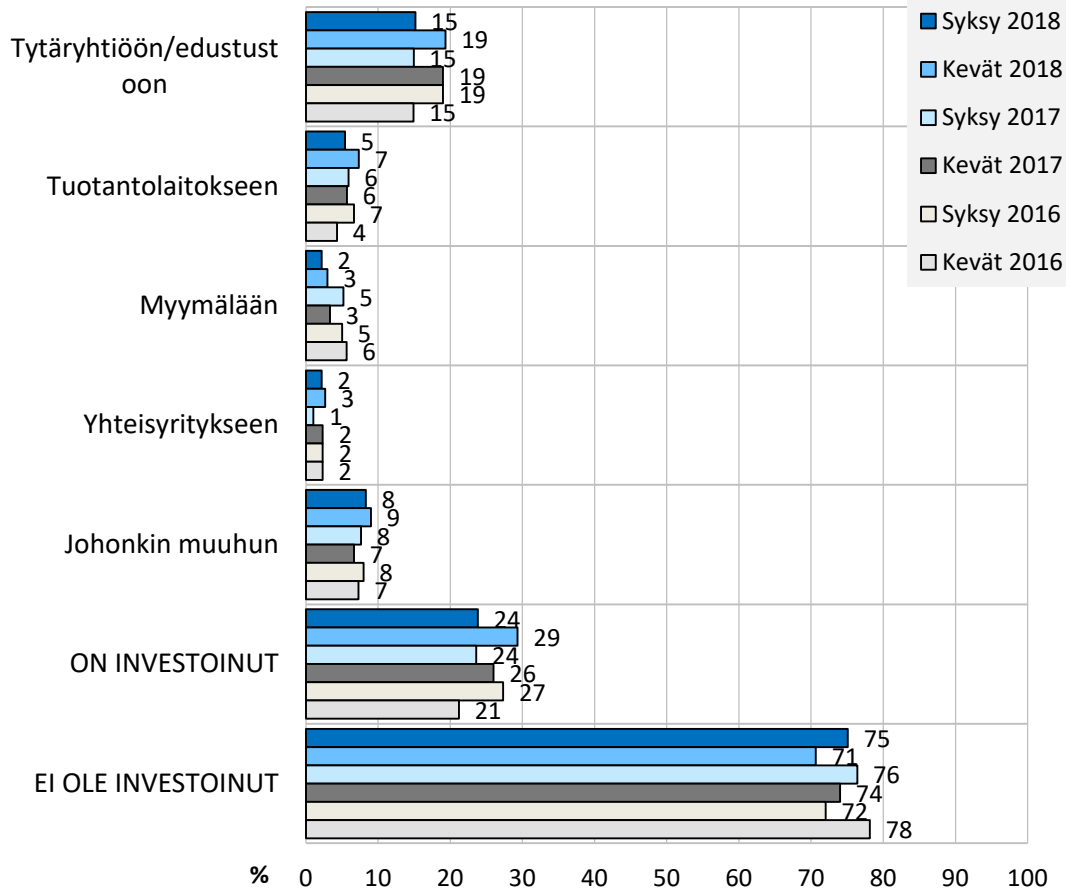
Investoinnit Venäjällä

"Pitää saada linjat auki Venäjälle yhteistyön kautta."

— *Vastaajien kommentteja*

Yritys on investoinut Venäjälle viimeisten 12 kuukauden aikana

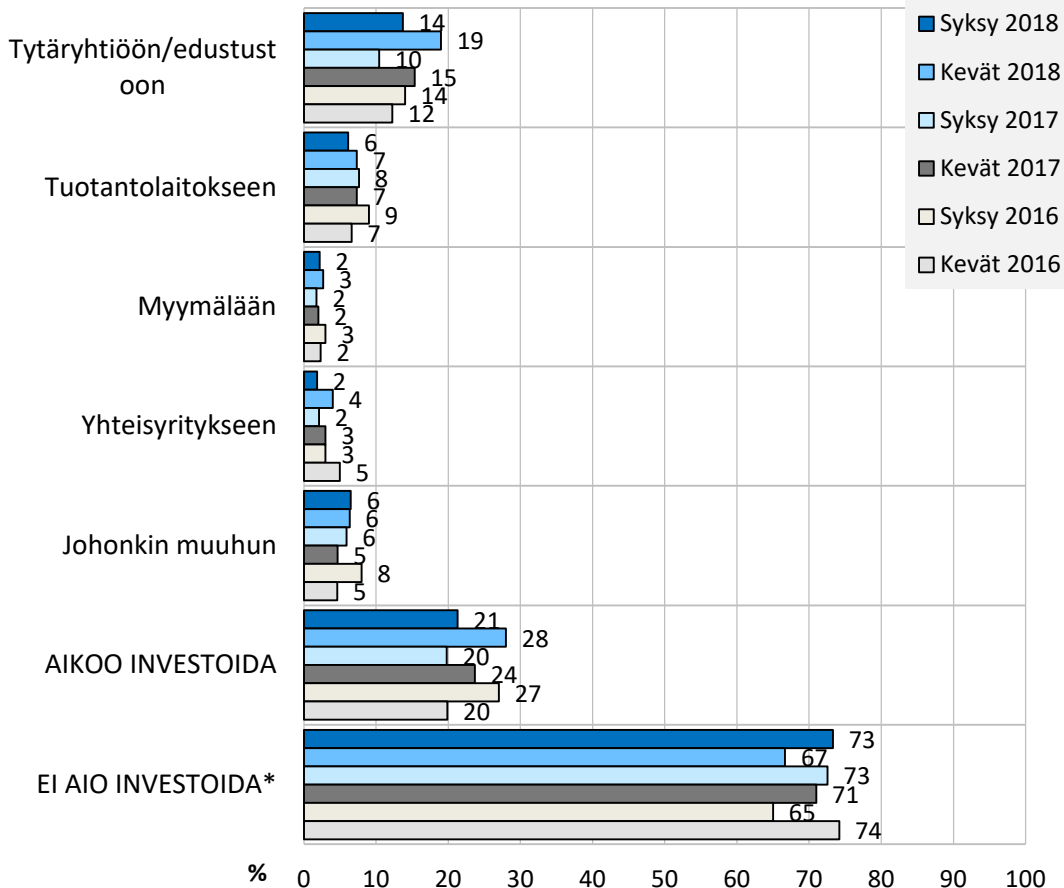
- Investoineiden vastaajien määrä on laskenut takaisin syksyn 2017 tasolle
- Investoinnit ovat edelleen suuntautuneet tytäryhtiöön/edustustoon

Yritys aikoo investoida Venäjälle seuraavan 12 kuukauden aikana

- Investointeja suunnittelevien vastaajien osuus on laskenut takaisin lähes syksyn 2017 tasolle
- Investointisuunnitelmat kohdistuvat eniten tytäryhtiöihin/edustustoihin

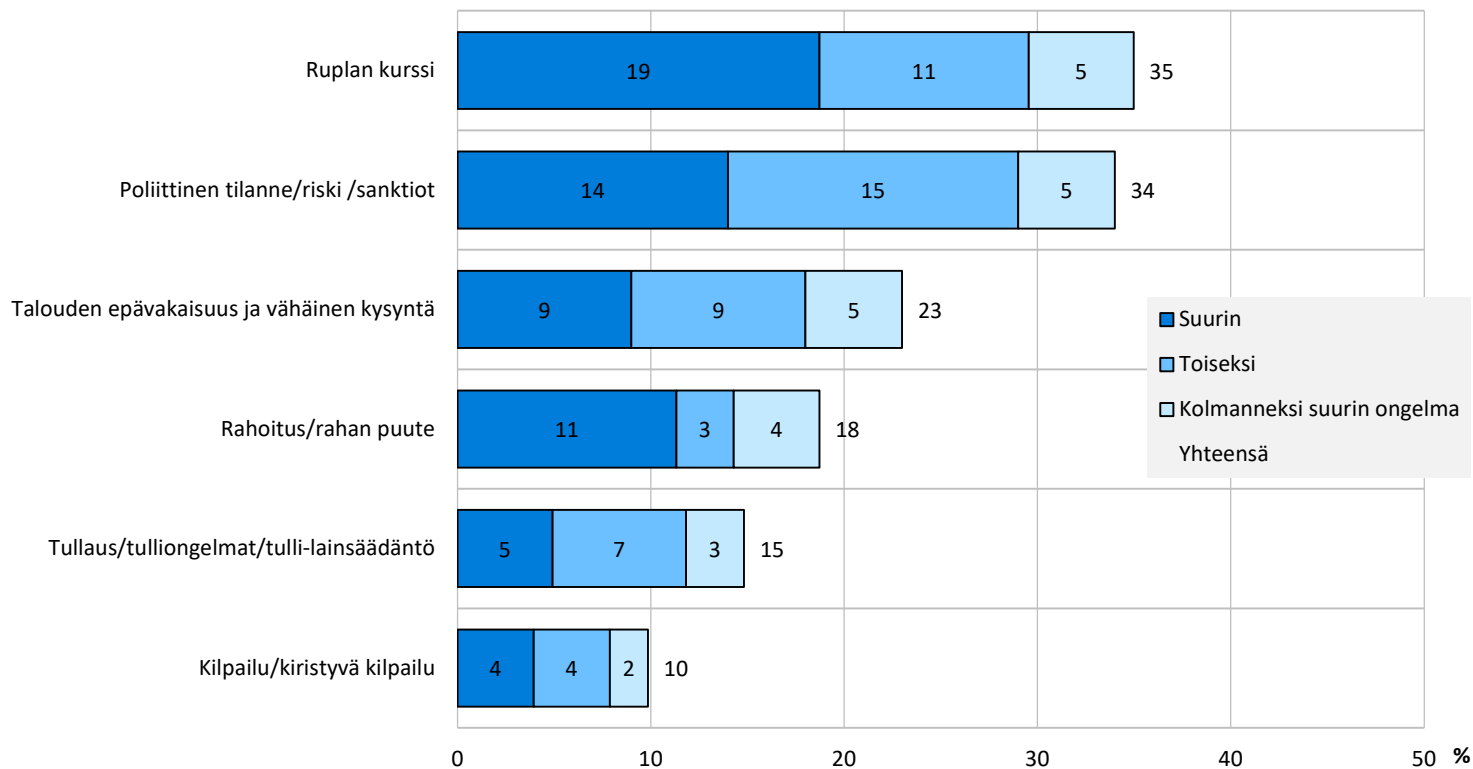
Suurimmat ongelmat

“Helpottakaa toimituksia jonkinlaisen
sopimuksen muodossa.”

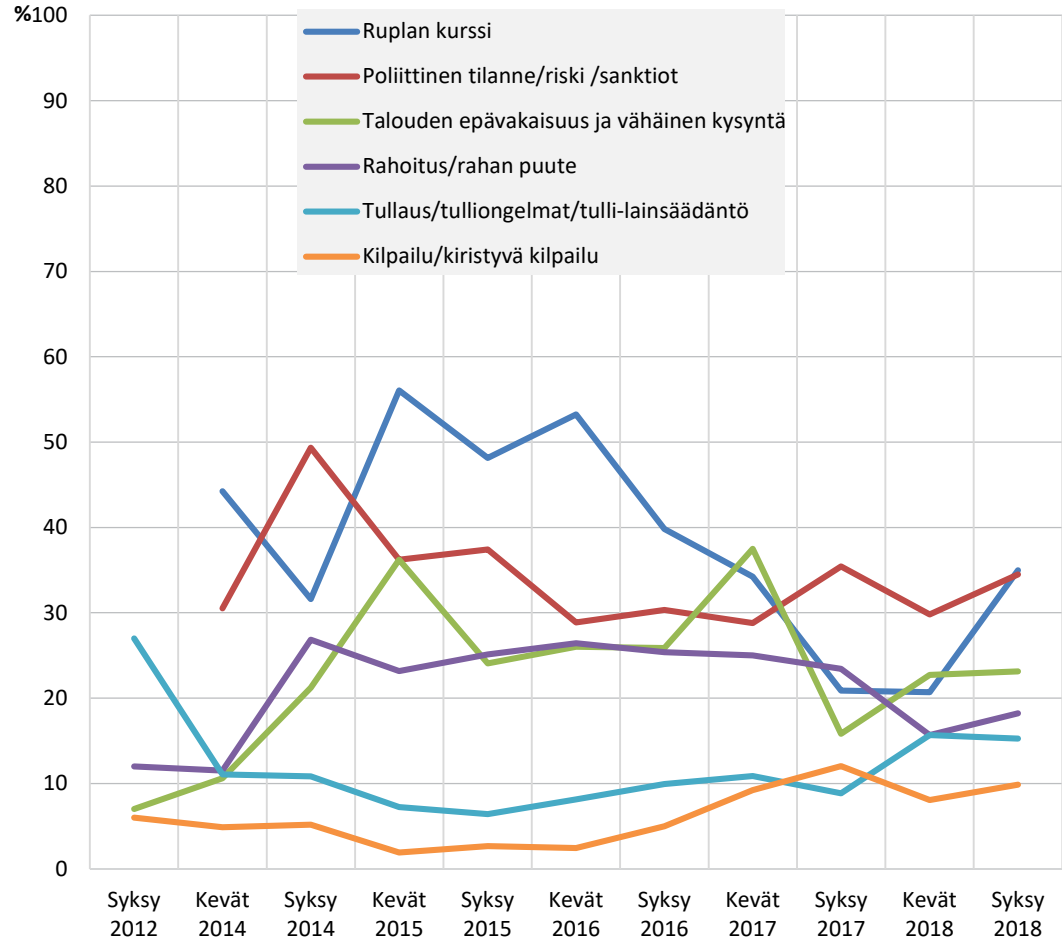
— *Vastaajien kommentteja*

Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä

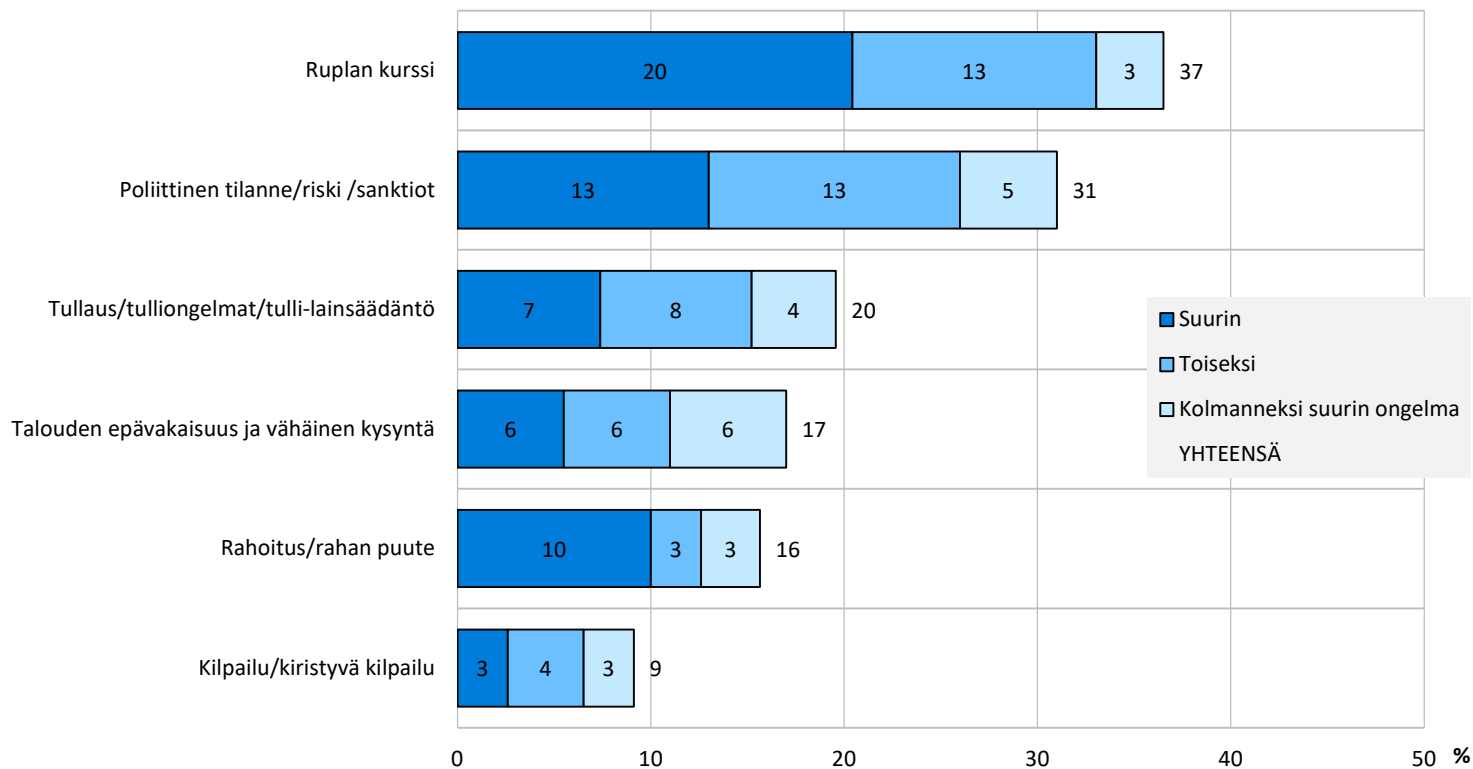

Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä (Top-6)

- Ruplan kurssi yleisimmin raportoitu ongelma suomalaisyritysten liiketoiminnassa Venäjällä
- Poliittinen riski/sanktiot lähes yhtä yleinen ongelma, kun USA:sta uusien sanktioiden uhka on kasvanut ja uusia sanktioita on tullut voimaan.
- Talouden epävakaisuus ja vähäinen kysyntä kolmanneksi suurin ongelma

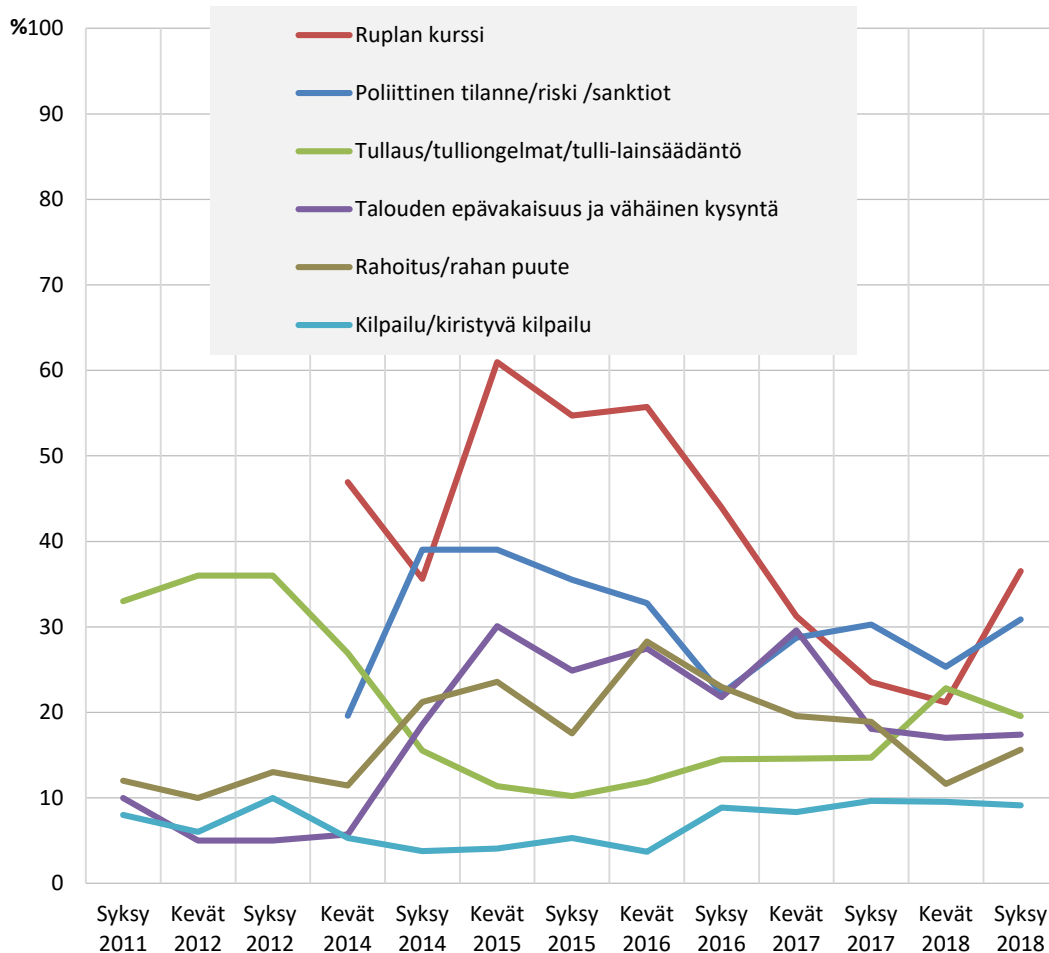
Suurimmat ongelmat viennissä Venäjälle

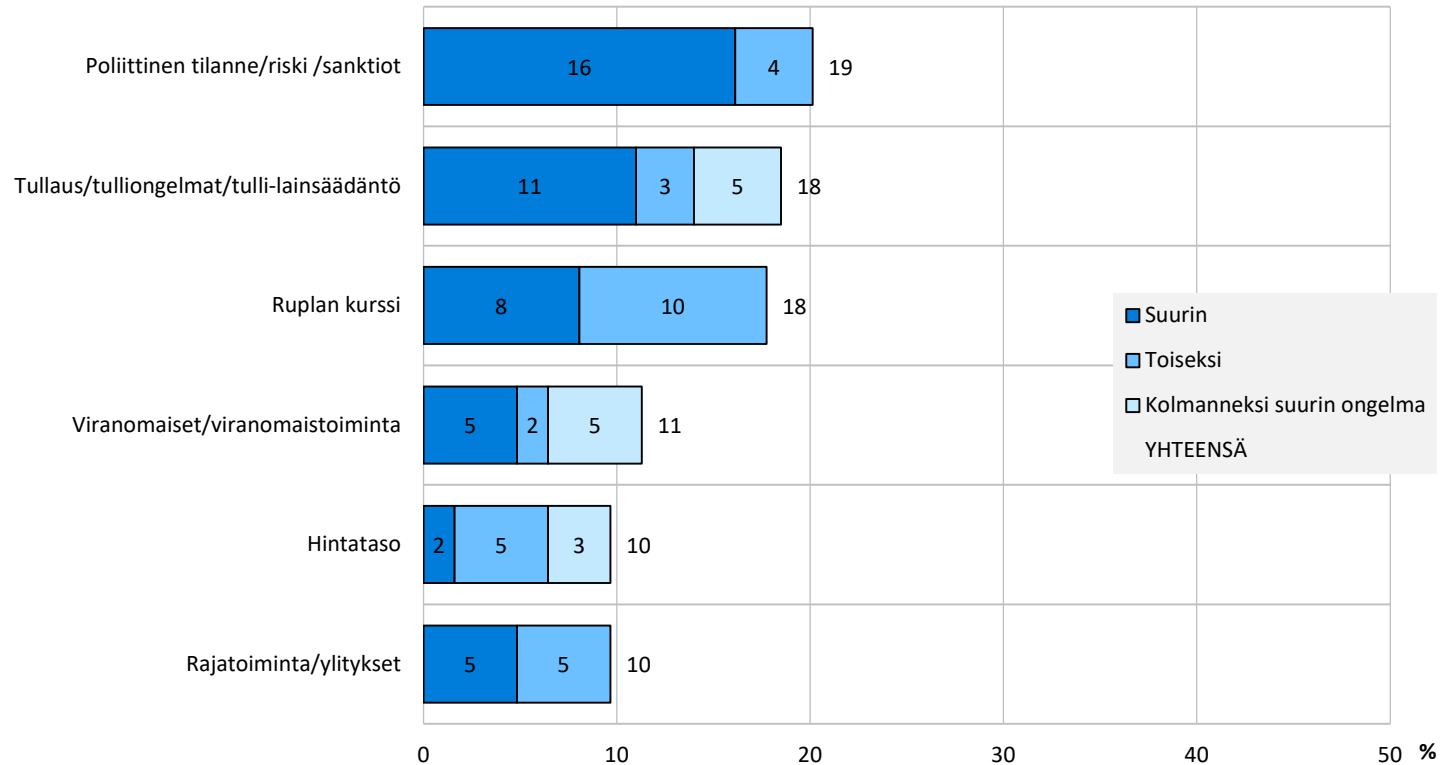

Suurimmat ongelmat viennissä Venäjälle (Top-6)

- Ruplan kurssi noussut Venäjänviennissä yritysten suurimmaksi ongelmaksi
- Poliittinen riski on nyt toiseksi suurin ongelma
- Tullauksen ja tullilainsäädännön ongelmat ovat pudonneet kolmanneksi yleisimmäksi ongelmaksi

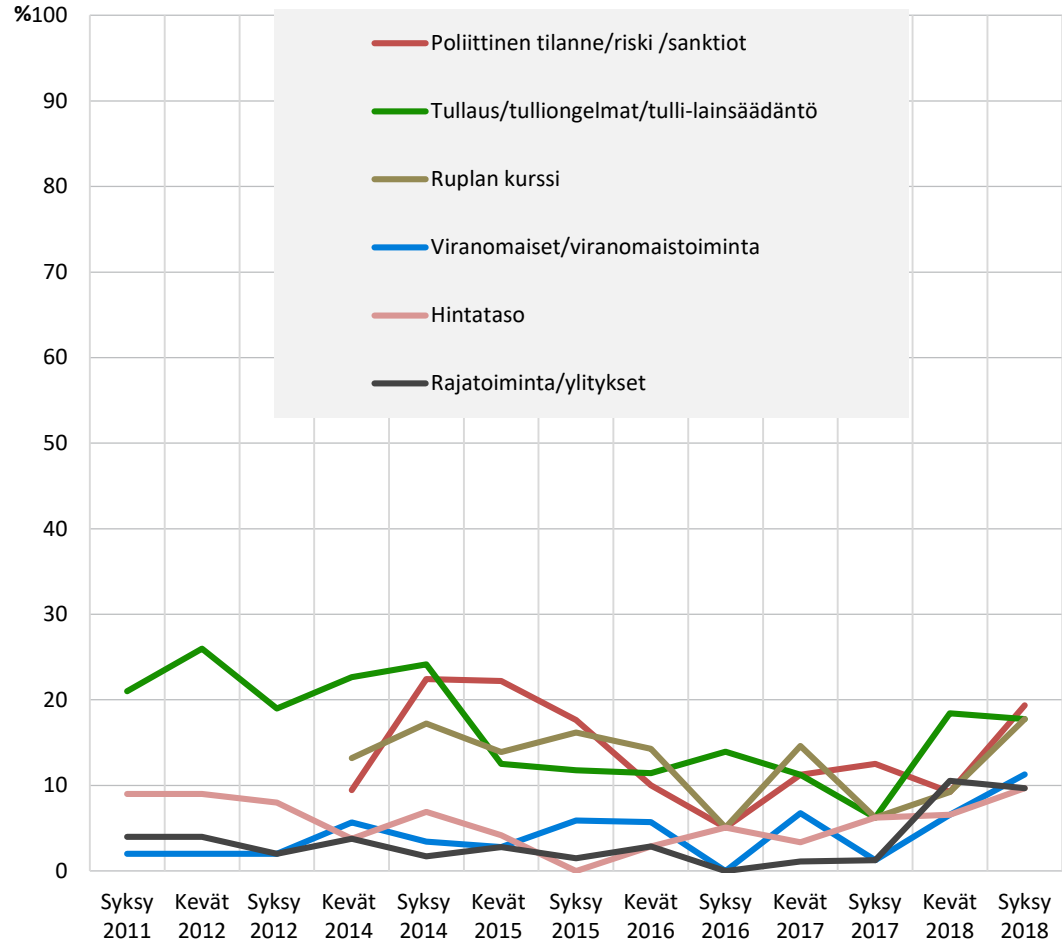

Suurimmat ongelmat tuonnissa Venäjältä

Suurimmat ongelmat tuonnissa Venäjältä (Top-6)

- Poliittinen riski ja sanktiot ovat nousseet suurimmaksi ongelmaksi tuonnissa Venäjältä
- Ruplan kurssiheilahtelut ovat heijastuneet myös tuontiin
- Tulliongelmien merkitys on hieman pienentynyt keväästä

Reagointi Venäjän taloustilanteeseen ja protektionismi

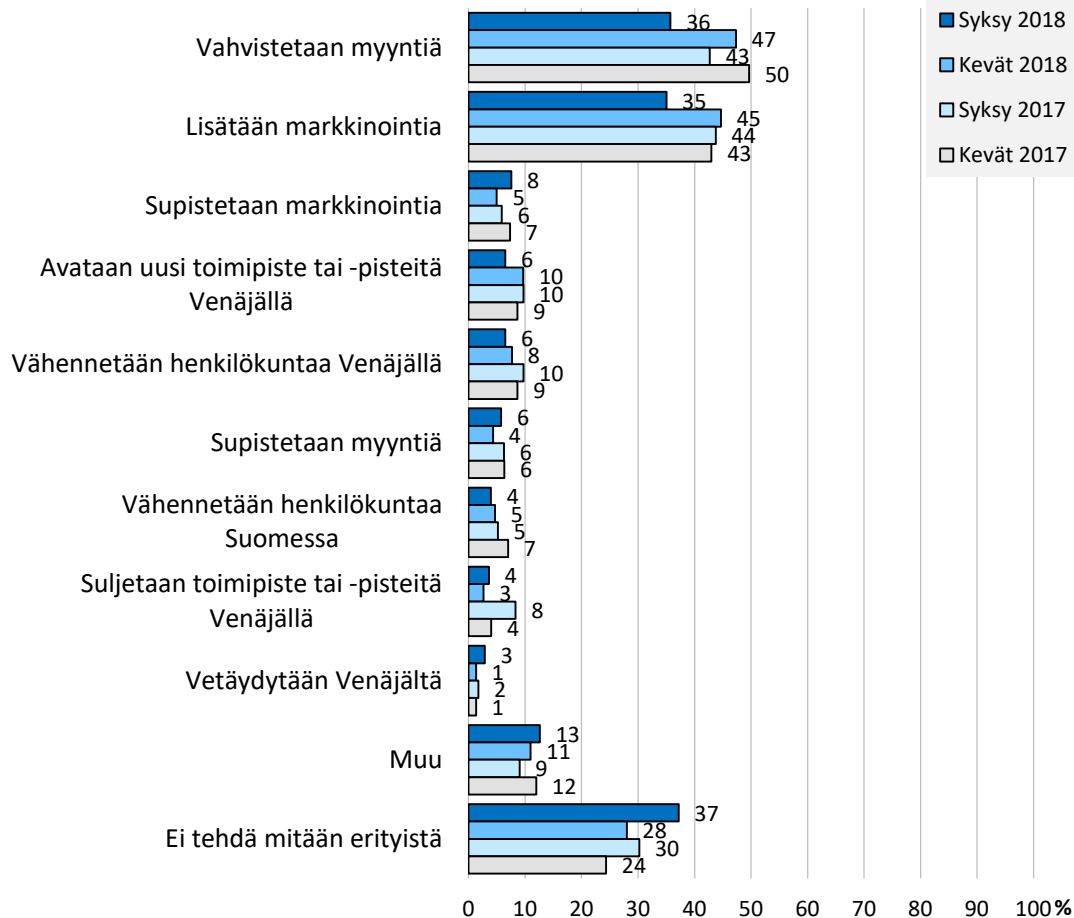

“Yleisesti ottaen meidän toimialalla tilanne on pysähtynyt kokonaan lokalisaatiovaatimusten takia.”

— *Vastaajien kommentteja*

Miten yritys on nykytilassa reagoinut Venäjän markkinoilla toimimiseen

- Yhä useampi on odottavalla kannalla
- Myyntiin ja markkinointiin panostaminen vähentynyt
- Sopeuttavia toimenpiteitä tehdään enemmän kuin keväällä

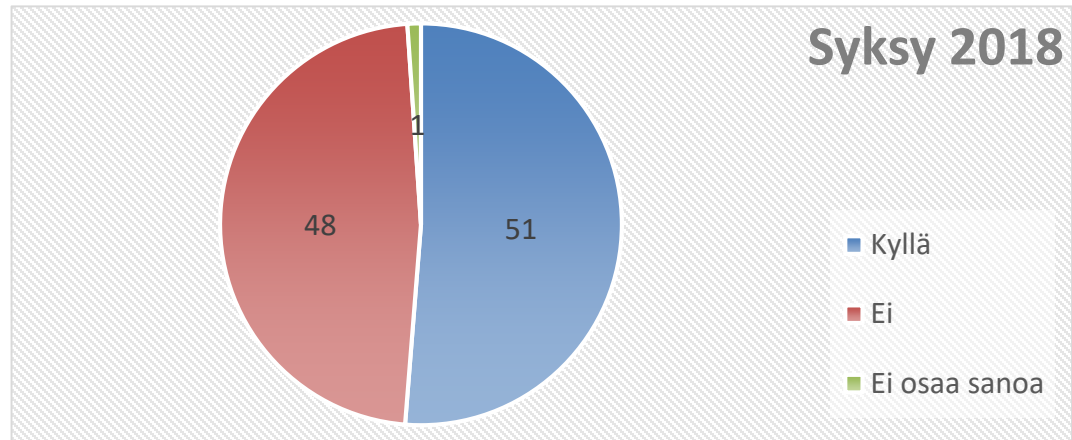
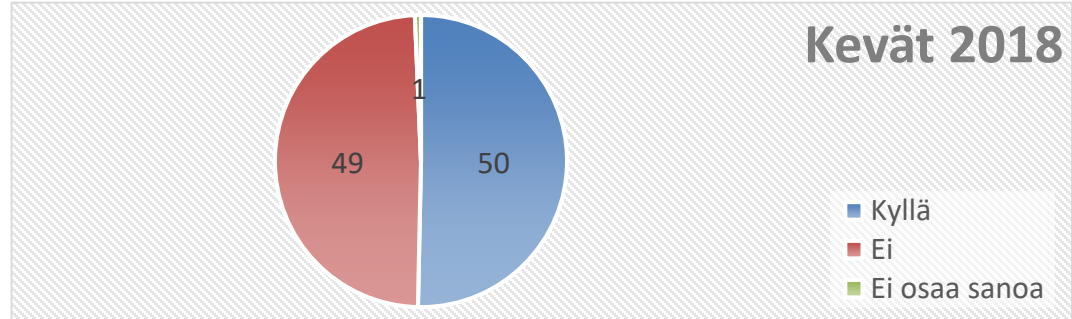

"Ovatko Venäjän protektionistiset toimet vaikuttaneet yrityksenne toimintaan?"

Tuonninkorvaus- politiikka ja protektionismi

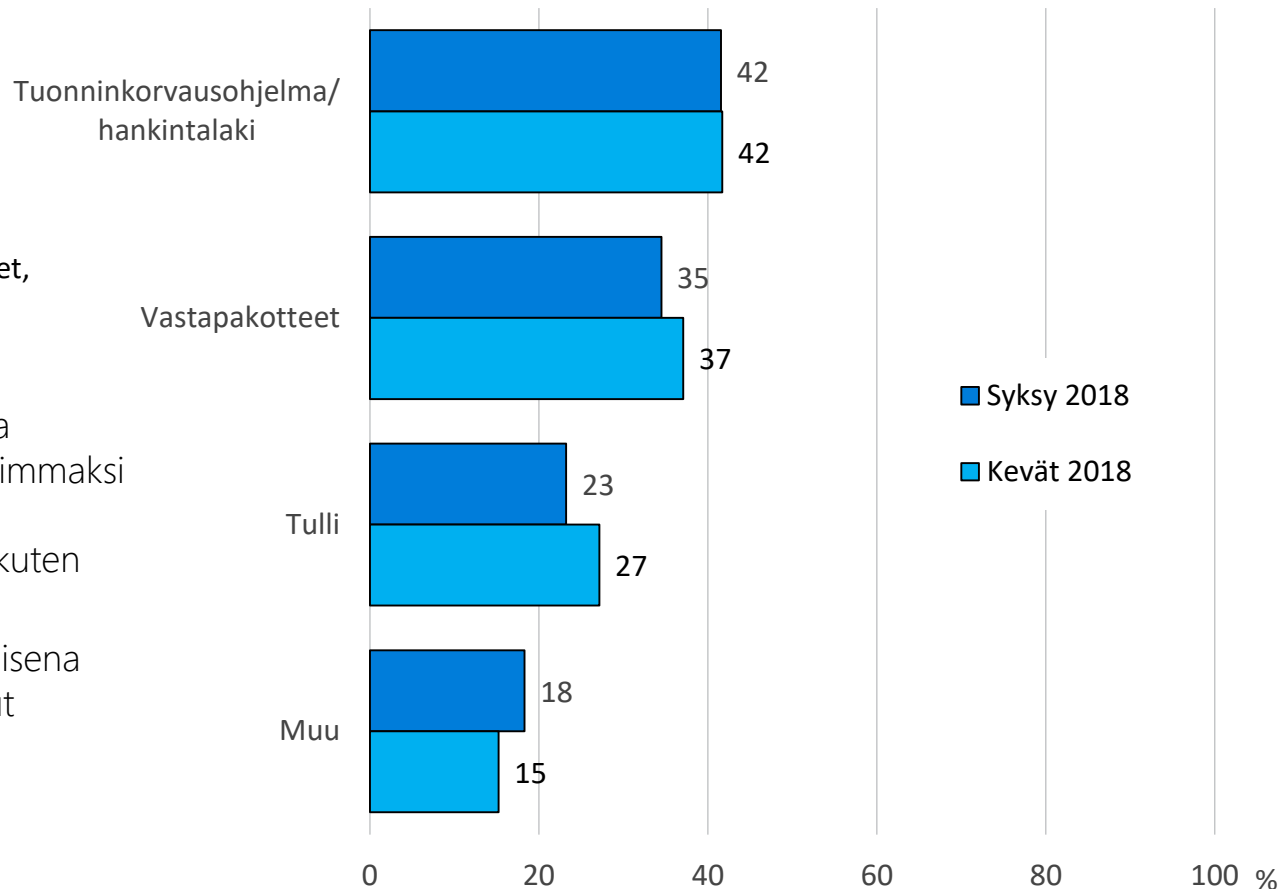
- Venäjän protektionistiset toimet vaikuttavat yhä toimintaan puolessa vastaajayrityksistä
- Tulos heijastelee protektionististen toimien jatkumista esimerkiksi valtion hankinnoissa Venäjällä

Mikä seuraavista toimista on pääasiallisesti vaikuttanut?

Protektionistiset toimet vaikuttaneet,
n=142/151

- Tuonninkorvausohjelma ja hankintalaki koetaan suurimmaksi ja vastapakotteet toiseksi suurimmaksi ongelmaksi kuten myös viime keväänä
- Tullin toimintaa ongelmallisena pitävien osuus on laskenut keväästä

“Haastava tilanne, ei vetäydytä, seurataan tarkasti.”

— *Vastaajien kommentteja*

Lisätietoja tutkimuksesta:

Jaana Rekolainen, toimitusjohtaja
Suomalais-Venäläinen kauppakamari
+358 400 457743
jaana.rekolainen@svkk.fi

Juha Lemmetyinen
Taloustutkimus Oy
050 516 8475
juha.lemmetyinen@taloustutkimus.fi

